

“
SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

ŽALGIRIS

► VISUOMENĖS VEIKĖJAS RAMŪNAS KARBAUSKIS:

Žmogus turi pasijusti laimingas ir svarbus

Valstybės tarnybos departamento duomenimis, 2014 metų viduryje Lietuvoje dirbo 52 816 valstybės tarnautojo statusą turinčių asmenų. Ir kasmet jų daugėja. Ar visus į valdiškas kėdes susodina kompetencija ir gabumai, „Respublika“ kalbėjosi su žinomu ūkininku, verslininku, politiku, visuomenės veikėju ir mecenatu Ramūnu Karbauskiu.

R Dalia BYČIENĖ
„Respublikos“ žurnalistė

- Labai daug politikų, kurie šiandien priiminėja sprendimus, į valdžią atėjo todėl, kad jiems nepavyko būti gerais verslininkais, mokytojais, gydytojais, kultūros darbuotojais. Jiems niekuo nepavyko būti geriems, bet jie puikiausiai priiminėja sprendimus. Yra ir buvo politikų, kaip Patackas, Ozolas, kurie dėl tam tikrų priežasčių neišsilaikė ar buvo išstumti, bet tokių vienetai. Taip nebūna, kad žmogus, kuriam niekur nepavyko įsitvirtinti, rasti vietos, taptų geru administratoriumi, - *įsitikinęs Ramūnas KARBAUSKIS.*

- Ar tiek daug valdininkų reikia? Ar žmonėms gyvenimas gerėja dėl to, kad valdininkų daugėja?

- Tokio didžiulio valstybės tarnautojų aparato susikūrimas yra partinės sistemos pasekmė. Pagrindinės mūsų partijos tapo įdarbinimo agentūromis. Valdanti partija į valdžios postus skiria savo žmones. Dažniausiai yra taip: jeigu žmogus nori gauti darbą savivaldybėje, jis turi įstoti į valdančiąją partiją. Niekas nežiūri į kompetenciją, žiūri tik, ar jis yra tos partijos žmogus. Negaliu pasakyti, ar visur taip yra, bet žinau savivaldybių, kur taip yra. O kur taip yra, ten valdininkų armija yra išpūsta. Patekti į valdžios struktūras jaunam, gabiam žmogui, jeigu jis nepriklauso valdančiajai partijai, vilčių jokių. Visas padaryta taip, kad net ir pasikeitus valdžiai valdininko nėra kaip atleisti iš darbo. Savivaldoje labai daug tarnautojų, kurie nieko nedirba, bet jų pašalinti nėra kaip. Nebent padarytų kokią klaidą. Net jei ir 80-90 proc. gyventojų pasisakytų, kad toks seniūnas neturėtų dirbti, nieko jam politikai negalėtų padaryti, nes jis valstybės tarnautojas, jį gina įstatymai. Absurdas, kai tiesiogiai išrinktas meras turi dirbti su valdininku, kuris nesugeba ir nenori dirbti, bet nori užimti vietą. Jeigu ką griežčiau pasakysi, ima gydymosi atostogas ir vilkina laiką. Džiaugiuosi, kad tiesiogiai išrinkti merai gali būti laisvi ir nepriklausomi nuo savo politinių organizacijų arba yra nepartiniai, bet gaila - jie be rankų. Tarkime, meras norėtų pakviesti dirbti seniūnu sėkmingai dirbantį kokios nors įmonės vadovą, bet dažniausiai tai neįmanoma. Partinės įdarbinimo agentūros yra taip susitvarkiusios,

Imamo Sidarevičiaus nuotr.

kad gali iš valstybės rezervo perkelti lojalų darbuotoją net iš kitos vietos ir tas turės pirmumo teisę prieš mero pasirinktą asmenį. Kol mero teisės nebus sureguliuotos įstatymais, tol valdymas bus grindžiamas tik jo autoritetu. Dabar norint daryti reformas administracijoje merui tektų keisti skyrių pavadinimus. Ar ne juokinga, kad tokiu būdu tenka daryti tvarką?

- Gyventojų mažėja, bet ne valdininkų? Galbūt reikėtų nustatyti kokias nors proporcijas?

- Nežinau, gal tokios tiesioginės ribos negali būti, nebūtų logikos, bet yra kitų priemonių. Iš savivaldos buvo atimta labai gera priemonė sutaupyti pinigus savo nuožiūra panaudoti savivaldybės

gu kurios partijos atstovas dirba gerai, jeigu jo valdoma savivaldybė pradeda keistis, tai ta partija pradeda laimėti aplinkiniuose rajonuose. Kuo daugiau motyvacijos savivaldybėse gerinti žmonių gyvenimą, tuo daugiau motyvacijos vykdyti reformas, telkti kompetentingą ir mąstančią komandą. Žmonių kantrybė turi ribas. Jie gali išrinkti, gali neišrinkti, gali nušluoti partijų atstovus, jeigu tos partijos prarado pasitikėjimo likučius. Matėme, kas per šiuos rinkimus atsitiko Alytuje. Visos partijos ten pralaimėjo, o tai rodo, kad toks darbas gyventojų netenkino. Nedaug tokių savivaldybių, kuriose merai buvo išrinkti pirmame ture. Priežastys ne visur vienodos, bet vis tiek daug sakančios.

► Mes sergame nepagydomu sindromu: „Davė pinigų, reikia griebti.“ O kas iš to bus, kam to reikia, niekas nežiūri

reikmėms. Kubiliaus valdymo laikais tokia teisė iš savivaldybių buvo atimta ir, kiek žinau, nėra atkurta. Tai būtų gera priemonė taupyti mažinant valdymo aparatą. Sutaupė - gali statyti sporto salę, ką nors kitą dėl savo žmonių daryti. Jeigu savivaldybėms tokia teisė būtų atkurta, labai greitai imtų ryškėti skirtumai, kuris vadovas yra šeimininkas, o kuris - praeivis. Jei-

- Ar savi įdarbinimo biurai veikia tik savivaldybėse, ar ir aukštesnėse valdžios struktūrose?

- Ir dar kaip veikia. Vienas tokių - Ignalinos atominė elektrinė. Ir toliau mokami atlyginimai, kas mėnesį šimtai tūkstančių, ir nesiųžtama padėti tašką. Nors pagrindinių partijų, socialdemokratų ir konservatorių, nuomonės dėl ato-

► Mano supratimu, pradėti turėtume nuo kultūros. Per kultūrinę revoliuciją

minės elektrinės skiriasi, jos suinteresuotos tuo projektu ne dėl reikalingumo Lietuvai, o todėl, kad jis - gera įdarbinimo agentūra saviems. Kur dar nacionalinis stadionas, visiškos valdžios nekompetencijos pavyzdys. Dešimtys milijonų litų, jeigu ne šimtai, iššvaistyta. O kartais atvirkščiai - taupoma sąskaita to, iš ko galėtume uždirbti. Iki šios dienos aišku, kad Valdovų rūmai galėtų būti vienas pelningiausių sprendimų. Mane, kaip ūkininką, verslininką, stebina, kaip galima dešimt metų nepabaigti projekto. Jeigu išmėtome milijonus bet kur, kodėl negalime surasti pinigų, kad žmonės į Valdovų rūmus ateitų ne kaip į remontuojamą, o kaip į veikiantį, valstybę reprezentuojantį objektą? Yra tekę dirbti Seime ir gerai žinau, kaip pastatas iš vidaus atrodo. Seimas ilgą laiką vaidino, atsiprašau, bet kitaip nepavadinsi, taupantis pinigų ir neremontavo kabinetų. Ir dabar kai kurie kabinetai tokie pat, kokie buvo 1991 metais, per kiaušrus langus švilpia vėjai. Tuo metu tos pačios partijos, tie patys žmonės turėjo be galo daug pinigų, tvarkė ministerijas, departamentus, statė priestatus, o Seimui neskyrė nieko. Nes jis - per viešas objektas.

- Kyla klausimas dėl kai kurių valstybinių projektų racionalumo. Dažniausiai girdime pasiteisinimą: „Mums gi nieko nekainuos. Tai - Europos Sąjungos fondų pinigai.“

- Mes sergame nepagydomu sindromu: „Davė pinigų, reikia griebti.“ O kas iš to bus, kam to reikia, niekas nežiūri. Tuo labiau nemąsto, kad bet kur išmėtytų pinigų kažkas negauna naudingiesiems tikslams. Galbūt mes patys jų negauname? Svarbiausia, kad mūsų valdininkai niekaip neįstengia susigaudyti, kad tie pinigai - ar iš Europos, ar iš valstybės biudžeto - ne iš žemės iškasami, o surenkami iš mokesčių mokėtojų. Negalvojimas prasikiša daug kur, kad ir su skalūnais. Vokiečiai, prancūzai, anglai, olandai sako „ne“, o mes - pasirengę plėšyti savo žemes. Dėl ko? Nežinau, kieno, kokie interesai, bet kitaip nepasakysi. Vėl žemaičiams per galvas ima lipti. Tik jie pamiršta istoriją - neįmanoma nugalėti žemaičių. Žemaičių niekas per istoriją nenugalėjo. Sako, žmonės ten negyvena. Pas mus ne dykuma, visur žmonės gyvena.

- Kai tokie dalykai vyksta, ar reikia stebėtis, kad jaunimas gimtinę palieka?

- Jauni žmonės, kurie neturi ryšių su vietinėmis „įdarbinimo agentūromis“, tikrai išvažiuoja ir negrįžta. Kur jiems dėtis? Reikia turėti charakterį, kad grįžtum. Nebent per tėvus, draugus susiranda čia darbo. Nedaug tokių atvejų žinau. Šią vasarą po bakalauro studijų baigimo priėmiau penkias merginas iš Naisių. Visas dirbti kultūros srityje - dirbs gidėmis, renginių organizatorėmis. Mes čia turime teatrą, kiną, per metus vyksta keli festivaliai, atvyksta labai daug turistų. Naisiai - kaimas, bet priėmė į darbą daugiau jaunų žmonių negu Šiaulių rajono savivaldybė. Su 500 gyventojų kultūriniais renginiais mes lenkiame visus kur kas didesnius miestelius. Suprantu, lemia mecenavimas, mano lėšos. Kai klausia, kam man to reikia, neturiu atsakymo. Reikia. Aš tai gavau iš tėvų per auklėjimą. Pats mecenavimas Lietuvoje niekaip neregamentuojamas. Per mecenavimą gali pasidaryti ir pajuokos objektu. Bet kas dabar save pradeda vadinti mecenatu. Reikia įstatymo ir, kiek žinau, jį bandyta rengti, kad mecenuojanti įmonė ar asmuo galėtų vadintis mecenatu, jeigu kultūrai auksa apie 2 mln. eurų. Niekada neklausiau, kokios iš to lengvatos. Vadintis mecenatu turi būti garbė. Kai renginiuose, kurie pas mus jau seniai yra blaivūs, prie manęs prieina tėvai su vaikučiais, sveikinausi, viliuosi, kad mažieji galvoja užaugę daryti kažką panašaus. Jeigu kada grįšiu į politiką, mano prioritetas bus švietimas ir kultūra. Dabar šios ministerijos pačios menkiausios, nupigintos. Nors iš tikrųjų Lietuvai jos yra pačios svarbiausios. Man svarbiausias žmogus yra mokytojas. Paklauskite mūsų Vyriausybėje, kas yra svarbiausias žmogus. Tikriausiai atsakys: prezidentė, premjeras, ministrai.

- Ar emigracija labai pakenkė Lietuvai?

- Dėl žmonių išvažiavimo praradome daug ekonominio potencialo, bet nenorėčiau žiūrėti atgal, kodėl taip atsitiko. Užtat dabar turime didžiausią iš visų Europos valstybių potencialą atsikurti ekonominius praradimus savais žmonėmis. Turime arti milijono savo išvažiavusių žmonių, susigrąžinkime tas šeimas su vaikais po truputį. Jie bus sukaupę pinigų, žinių. Tą patį darė japonai po Antrojo pasaulinio karo. Skirtumas tik, kad japonai išsiuntė savo vaikus į pasaulį mokytis, o mūsų žmonės išvažiavo. Kol kas niekas negalvoja, nuo ko pradėti tą sugrąžinimą. Mano supratimu, pradėti turėtume nuo kultūros. Per kultūrinę revoliuciją, kurią mes darome Naisiuose, gimstamumas padidėjo tris keturis kartus. Ne minimalus atlyginimas išaugo tris keturis kartus, o tai, kad žmonės pas mus pasijuto laimingi ir svarbūs.

Ar Lietuvoje jau legalizuota narkotikų prekyba?

Kaip tik savaitgalį muzikos festivalis - taip skandalas. Triukšmas per naktį ar dvi yra tik smulkmena palyginti su tuo, kas darosi su „muzikos mylėtojais“. Šitiniuoju, drybso apkvaite, nors organizatoriai leidimų alkoholio prekybai neturi (narkotikai mūsų šalyje apskritai - nelegalu). Gal viskas gerai?

Apie tai prie ŽALGIRIO NACIO-NALINIO PASIPRIEŠINIMO JU-DĖJIMO apskritojo stalo diskulauo vidaus reikalų ministras Saulius SKVERNELIS. „Tikiu.lt“ redaktorius, sveiko gyvenimo būdo propaguotojas Juozas DAPŠAUSKAS, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento Tabako ir alkoholio kontrolės skyriaus vedėja Eglė LATAUSKIENĖ ir Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininkė Dangutė MIKUTIENĖ. Diskusiją vedė žalgirietis Gediminas JAKAVONIS.

G.JAKAVONIS: Apklausos rodo, kad dažnai mokyklose, ir ne tik Vilniaus, bet ir rajoninių centrų, bažnytkaimių mokiniai yra pabandę narkotikų. Vartojimo mastas yra per daug didelis, kad galėtume tylėti. Kas čia vyksta?

D.MIKUTIENĖ: Šią vasarą buvo gana daug signalų apie narkotikų vartojimą ir turbūt visas prasidėjo nuo skaudaus atvejo festivalyje „Sūpnės“, kai apsinuodijusi narkotikais mirė mergina. Pasakiačius komentarus po įvairiais straipsniais tikrai tikiu, kad tokie dalykai vyksta, kad ir kiek oficialios institucijos tai neigtų, nes komentaruose pamatai visą realų Lietuvos vaizdą. Blogybė yra tikrai labai didelė. Manau, tą dalyką būtų galima sukontroliuoti išleidžiant specialią įsakymą dėl renginių organizavimo privačioje teritorijoje.

Triukšmo įstatyme yra apibrėžta, koks turėtų būti garso lygis vėly vakarą, naktį. Jeigu vyksta festivalis, organizatoriai įsipareigoja atlikti patikras, bet kai didelis srautas žmonių, jie negali to užtikrinti. Teko skaityti komentaruose, kad, pavyzdžiui, kai tikrina, ar neįsinešama alkoholio, tai sugalvoja labai gražiai - iš batono išima vidų, į vidų įdeda butelį ir taip įsineša. Dėl narkotikų paklausia - turi, neturi, tuo viskas ir pasibaigia. Ėjimo taškuose būtų galima statyti policininkus su šunimis ieškoti narkotikų ir tai kytį atsakomybę už narkotikų platinimą. Tikrai atidžiai perskačiau internete visus komentarus ir žurnalistų intus interviu - turiu pasakyti, kad valstybei reikia labai susirūpinti.

O dėl to, kas darosi tabore dėl narkotikų, manau, reikia mesti pažęgas, reikia sustiprinti, imtis sisteminių priemonių. Visos Europos Sąjungos narės susiduria su iššūkiais. Užregistruojama naujų narkotikų arba psichoaktyvių medžiagų. Kokią mes turime problemą? Reikia ieškoti ir sukurti naujų medžiagų atitikimo standartus. Šunys išmokyti dirbti tik su tais narkotikais, kuriuos atpažįsta. O sintetinių narkotikų, psichoaktyvių medžiagų standartuose nėra.

E.LATAUSKIENĖ: Šiandien svarbiausia yra sutvarkyti arba pakeisti masinių renginių organizavimo teisinį reguliavimą. Alkoholio kontrolės įstatyme masinio renginio sąvoka nebeatitinka šiandienos realijų. Vietos savivaldos įstatyme labai minimaliai apie tai pasakyta. Susirinkimų įstatymas šitiems masiniams renginiams išvis net nėra taikomas. Reikėtų pasižiūrėti sistemiskai per kelis teisės aktus, ir kai teisinė bazė pakeičiama, patobulinama, galime įžiūrėti galimybes, kiek sumažėja narkotinių medžiagų pasiūla tokių renginių metu.

Kitas dalykas, kuris šiandien gali atrodyti beatodairiškas, - alkoholinių gėrimų prekybos vienkartinį licencijų išdavimas. Jis yra neribojamas, prekybos vietos neribojamos. Vienintelis dalykas, kuris ribojamas, yra koncentracija. Bet jeigu mes kalbame apie privačią erdvę, keista matyti savivaldybes, kurios išduoda leidimą prekybai. Savivaldybės turbūt nelabai supranta, kad išdavus leidimą kontrolės funkcijos negali būti niekaip apribotos.

G.JAKAVONIS: Kaip reikėtų žiūrėti į merą ar administratorių, ar valdininką, kuris išduoda leidimus rengti festivalius, kuriais metai iš metų piktinasi gyventojai? **E.LATAUSKIENĖ:** Dauguma savivaldybių tikrai turi nusistatčiusios šiokią tokią tvarką dėl masinių renginių leidimų išdavimo. Organizatoriams, besikreipiantiems dėl leidimų, yra keliami tam tikri reikalavimai. Vienas iš jų - pateikti sutikimus, susitarimus, suderinimus su policija arba kitomis saugos kompanijomis, kurios komercinėmis sutartimis įsipareigoja užtikrinti masinio renginio saugumą. Su Policijos departamento ir Utenos vyriausiojo policijos komisariato atstovais prieš kelias savaites apsilankėme festivalyje „Gala-pagai“. Jis labai populiarus tarp Lietuvos gyventojų. Tik šiais metais sutapo su Jūros švente ir dalyvių šiek tiek sumažėjo. Apsilankius jokių pažeidimų nenustatyta, publika laiką ten leidžia kultūringai, su šeimomis. Ten nebuvo to, kas pateikiama kaip vieša informacija, socialiniuose tinkluose dėl „Sūpynių“. Gal renginys renginiui nėra lygus...

G.JAKAVONIS: Kaip savivaldybė išduoda leidimus ir paskui tas renginys tampa nekontroliuojamas? **J.DAPŠAUSKAS:** Manau, valstybėje pačiu aukščiausiu lygiu yra legalizuoti narkotikai. Pirmiausia kalbu apie alkoholį. Pasaulio

Reikia pasakyti, kas mums svarbiau - pelnas ar visuomenės sveikata ir saugumas

Saulius SKVERNELIS
Vidaus reikalų ministras

sveikatos organizacija jau prieš kelis dešimtmečius alkoholi oficialiai yra įvardijusi kaip narkotiką. Šiandien mūsų valstybėje kontrolės priemonės šioje srityje yra gana menkos. Ką ir kalbėti apie visuotinę šio legalaus narkotiko reklamą.

Aišku, galima džiaugtis tomis savivaldybėmis, kurios ieško priemonių riboti alkoholio prieinamumą renginių metu. Bet šiandien festivaliai, masiniai renginiai, kurie finansuojami iš valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų, yra masinės nusigėrimo šventės. Paskui, kaip teigia mokslininkai, nuo vadinamųjų silpnųjų narkotikų, - nors vargu ar alkoholis yra silpnasis narkotikas, jis taip pat labai stiprus narkotikas, turintis baisyų pasekmių tiek žmogui, tiek visuomenės sveikatai, - pereinama prie kitų eksperimentų.

Pirmiausia valstybė turėtų su-sivokti alkoholizmo srityje, tada, aišku, imtis ir kitų narkotikų. Šiandien nelegalių narkotikų vartojimas dar nėra toks masinis, bet pariš ribojamas, yra koncentracija. Bet jeigu mes kalbame apie privačią erdvę, keista matyti savivaldybes, kurios išduoda leidimą prekybai. Savivaldybės turbūt nelabai supranta, kad išdavus leidimą kontrolės funkcijos negali būti niekaip apribotos.

Daug lankausi provincijos vietovėse. Nueini į paprastą parduotuvę ir pirmose eilėse ten vien alkoholis. O maisto prekės nukuštos. Ką ir kalbėti apie alkoholį degalinėse. Seimas jau prieš penkerius metus priėmė įstatymą, kad nuo 2016 metų pradžios degalinėse nebeturėtų būti prekiaujama alkoholiu.

Pilietiškumą reikia ugdyti, baimes vartyti iš bendruomenių

Eglė LATAUSKIENĖ
Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento Tabako ir alkoholio kontrolės skyriaus vedėja

Bet, pasirodo, atsirado Seimo narių, kurie vėl imasi iniciatyvos šio įstatymo įsigaliojimą nukelti arba jį panaikinti, kad kuo plačiau šie narkotikai plistų. Pirminė priežastis yra būtent šie legalūs narkotikai, kurie valstybės mastu yra priimami vos ne kaip tikio pasididžiavimas.

G.JAKAVONIS: Kodėl nesugebame šios problemos išspręsti?

S.SKVERNELIS: Kalbant apie teisinį reglamentavimą, tai yra tam tikro apsisprendimo reikalas, kiek mes galime reglamentuoti ir kištis į privačią erdvę. Kaip buvo paminėta, ir Susirinkimų įstatymas, ir kiti įstatymai iš esmės nelabai reglamentuoja renginių privačiose teritorijose. Savivaldybė privalo patvirtinti savo vidines renginių organizavimo taisykles ir tam tikrus procesus kontroliuoti.

Kalbant apie masinius renginius pagal Susirinkimų įstatymą, viešojo tvarka užtikrinimą, ir alkoholis nesilieja laisvai. Kad vartojančių ir vartojusių tenai dalyvauja, tikrai nepaneigsiame, nes tai yra XXI a. ryškė.

Deja, narkotikai vis daugiau skverbiasi į mūsų gyvenimą. Tačiau procesas, manau, gana gerai kontroliuojamas. Kas yra privačiose teritorijose, privatus renginiai, teisės aktais neregamentuota, o organizatoriai labai puikiai išmano teisę. Visgi visi ribojimai turi būti nustatyti įstatyme.

D.MIKUTIENĖ: Bet privačioje erdvėje vykstantis viešas renginys neturi privataus renginio statuso.

S.SKVERNELIS: Komerciniams privatiems renginiams yra numatytas tam tikros sąlygos. Viena iš tokių prievolių renginio organizatoriams yra užtikrinti, kad į renginio teritoriją nebūtų vežami alkoholiniai gėrimai, narkotikai, psichotropinės medžiagos. Užtikrinti, kad renginio metu nebūtų trikdoma viešojo rimtis, asmenų ramybė, poilsis, darbas ir t.t. Yra daug tokių įpareigojimų.

Tačiau organizuojant tokius privačius renginius, kaip Varėnos rajuone „Tundra 2015“, neprivaloma derinti ir klausyti policijos nuomonės. Šiuo atveju renginį organizavusiai viešajai įstaigai „Tundra“ savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu buvo išduotas leidimas ir policija šiame procese visai nedalyvavo, tik buvo informuota, kad toks renginys bus. Jeigu turėtume įstatymo reglamentančių ir vartojusių tenai dalyvauja, tikrai nepaneigsiame, nes tai yra XXI a. ryškė.

Kalbant apie masinius renginius pagal Susirinkimų įstatymą, viešojo tvarka užtikrinimą, ir alkoholis nesilieja laisvai. Kad vartojančių ir vartojusių tenai dalyvauja, tikrai nepaneigsiame, nes tai yra XXI a. ryškė.

ginius viešose vietose, tai galima padaryti ir reglamentuoti.

Nemanau, kad būtų racionalu tokiuose privačiuose renginiuose, kur organizatoriai gauna pelną, ir nemažą pelną, valstybės resursais užtikrinti renginio tvarką, patikrą ir t.t. Visgi tai yra renginio organizatorių atsakomybė. Jeigu nustatomas pažeidimas, manau, turėtų būti principingai reaguojama ir ateityje tokie renginiai ten negalėtų vykti.

Tačiau čia susiduria verslo ir visuomenės interesai. Kodėl nesuorganizuojamas renginys, kad ir miesto šventė, be alkoholio gaminų dalyvavimo? Todėl, kad jie remia tą renginį, prisideda prie organizavimo ir kaip bonusą gauna licenciją arba leidimą prekiauti tokiame renginyje.

Savivaldybės bendradarbiavimas su vietos policija labai svarbus. Bet koks yra interesas - ar pelnas, kad būtų sumokėti mokesčiai, ar visuomenės saugumas ir sveikata? Jeigu visuomenė yra subrendusi, kad tokie renginiai būtų griežčiai reglamentuoti, diskusiją iš tikrųjų galima pradėti ir pateikti konkrečius projektus. Mes bendradarbiaudami įsipareigosime tai padaryti.

Teisėsaugos arba šiuo atveju kriminalinės policijos pagrindinis tikslas yra tiekimo kanalų išardymas ir neleidimas į Lietuvos Respubliką patekti narkotikų kontrabandai ir atsirasti sintetinių narkotikų. Per pastarąjį dešimtmetį turime beveik du kartus daugiau registruotų nusikalstamų veikų, susijusių su narkotikų kontrabanda, įvežimu turint tikslą juos platinti. Tiek muitinės, tiek policijos, tiek pasienio pareigūnų konfiskuotas narkotikų kiekis yra įspūdingas.

Dėl taboro. Jau buvo organizuojamos nuolatinės priemonės, policijoje turėjome visą analitinę informaciją. Buvo stebima, kiek ir kokių žmonių, kokiais tikslais ir kaip atvažiuoja. Taboras buvo aptvertas gyva grandine. Bet turime suvokti,

kad ten yra žemiausio sluoksnio narkotikų vartotojai, kurie esant aptvertai gyvai pareigūnų grandinei šliaužė į taborą.

Tai yra paskutinė stotelė žmonių, kurie ateina į taborą. Kita yra tikrai mirtis. Ir jie sako: išvežkite mane, padėkite man. Ar šiandien yra galimybė juos išgelbėti, gydyti, jiems suteikti pagalbą? Žinome, kokios buvo problemos su Gerosios Vilties gatvėje esančiu centru, kur ribotas skaičius žmonių galėjo gauti gydymą ir reabilitaciją. Jis dar sumažėjo. Tie žmonės patys prašosi pagalbos. Kas iš to, kad juos policija sulaiko dar nepatekusius į taborą, grąžina į gyvenamą miestą, jie vėl ten važiuoja. Kriminalinė policija pamatė naują tendenciją: anksčiau tabore buvo realizuojamas kitų atvežtas gaminy arba produktas, o šiuo metu jie sugebėjo savus kanalus atsiderinti ir patys organizuoti tiekimą. Ten yra nelegalūs namai, vagiama elektra, vanduo ir t.t. Neišsprendus šito socialinio klausimo, tą piktžaidę išdraskyti yra gana sudėtinga.

Narkotikai yra daugiau orientuoti į jaunesnio amžiaus žmones, narkotikų platintojai čia mato savo nišą

Dangutė MIKUTIENĖ
Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininkė

Kitas momentas yra pačios visuomenės požiūris, kad dabar jie visi yra vienoje vietoje, susikontreavę, kad problema yra kontroliuojama. Kaip minėjau, dauguma klientų padaro administracinius pažeidimus. Kas iš to, kad jis penkio kartą per dieną pakliūva - jis

baudų niekada gyvenime nemokės. Galėčiau pateikti statistiką. Dvylika vaikų turinčios motinos, kuri prekiauja, negalima sulaikyti arba nuteisti laisvės atėmimo bausme, jei tai yra pirmas kartas.

G.JAKAVONIS: Grįžtu prie pirmojo klausimo - yra tyrimai, kad daug moksleivių yra bandę narkotikų. Kiek jų?

D.MIKUTIENĖ: Savivaldybėse visur yra randama, pavyzdžiui, vienoje buvo panaudoti 125 testai, 40 buvo teigiami. Kitur iš 255 teigiami buvo 60. Narkotikų testai yra skirtingų pajėgumų, jeigu yra žemas balas, tai rodo, kad yra tik dėsakai. Vienoje iš savivaldybių net darželiuose buvo rasta pėdsakų. Tai rodo, kad tėvai, atvedę vaikus, kažkur turėjo kontaktą, galbūt autobuse, kitoje aplinkoje. Bet jeigu rodo aukštą intensyvumą, iš karto reikia sunerimti, vadinasi, yra platinama šalia, vietoje. Bėda, kad kai kurios mokyklos nenori atlikti tokių tyrimų, neįsileidžia, nes lyg ir bus gėda, negražu, jeigu bus kas

nors atrasta. Narkotikų kontrolės departamentui pateiksime savo vaizkystę, kas būtų intensyviai dirbama su savivaldybėmis, su mokyklomis, kad būtų galima tuos dalykus užkardyti.

J.DAPŠAUSKAS: Priklausomybės, kas ir baisiausia, prasideda jau vaikystėje. Šiandien pilni preklų centrai priversti mikų, ki-

sų, sidrų - tai yra narkotinės medžiagos, paslėptos sultyse. Čia iš-kėlėte mintį, kad festivalyje gali kas nors pakišti nelegalių narkotikų, prie kurių žmogus staigiai pri-pras. Tas pats ir su alkoholiu. Vai-kams, jaunimui sulčių pavidalu yra pateikiamas alkoholis ir taip jie yra pratinami prie šios narkotinės me-džiagos oficialiai valstybės mastu. Be abejo, mes einame susinaikini-mo linkme. Viešojoje erdvėje daug diskutuojame apie geopolitinius klausimus, apie tai, kad kaimyni-nės šalys gali pulti ar nepulti, kad reikia stiprinti kariuomenę ir pirk-ti dar daugiau tankų. Bet aš manau, kad tas karas, vidinis karas, vyksta jau kelis dešimtmečius.

G.JAKAVONIS: Šiame globalizuotame pasaulyje apskritai nereikalinga tauta, reikalingas tik šitas žemės plotas, mes jau ir žemę parduodame užsieniečiams, patys išvažiuojame, susinaikiname, kažkokiais narkomanais tampame. Kas nors tai daro specialiai ar mes patys darome?

J.DAPŠAUSKAS: Pirmiausia už viso šito yra pinigai. Ne tik muzikos festivaliai, bet ir bet kokių miestų šventės yra problema. Ten žmonės vartoja tuos legalius narkotikus - alkoholį. Čia yra mūsų valstybės didžiausia problema, čia yra mūsų karas, čia yra mūsų su-naikinimas. Labai daug važinėju po Lietuvą, turiu daug pažįstamų ir matau regionų situaciją, kiek žmo-nės geria. Iš to išplaukia ir visos kitos problemos - emigracija, dar-ba neturėjimas. Yra sakoma: žmo-nės geria todėl, kad nėra darbo. Galbūt žmonės neturi darbo todėl, kad geria.

D.MIKUTIENĖ: Narkotikai yra daugiau orientuoti į jaunesnio amžiaus žmones, narkotikų platin-tojai čia mato savo nišą. Reikėtų pradėti didesnį darbą su jaunimu kaimuose, regionuose, kur nėra darbo.

S.SKVERNELIS: Dėl paties vartojimo mums reikėtų koncentruotis visiems. Nors tai ir nebūtų mūsų tiesioginė misija. Bet šiuo atveju mes daug dirbame su tėvais, su mokyklomis, su visuomeninėmis organizacijomis. Reikia aiškinti, kas per blogis yra narkotinė me-džiaga, kaip to išvengti. Kad di-džiausios grėsmės, kai tave nemo-kamai pirmą kartą pavaišina šo-kiuose ar bare, ar naktiniame klu-be, negana to - kai nemokamai tau nežinant bando „pakabinti“.

Mums reikia kovoti su globa-liais tiekėjais ir priežastimis. Auk-lėti, šviesti visuomenę ir siūlyti alternatyvas. Vaikas vasaros atos-toget metu neturi ką veikti, neturi net sporto aikštelės, nes viskas iš-laužyta, neturi kur nueiti. Tai jis geriausiu atveju pasimėgaujau alko-holiu, kuris visiškai lengvai priei-namas bet kokio amžiaus žmo-nės. Arba sugalvoja dar didesnės „durnasties“, kaip liaudyje sakoma, panaudoti.

Chrestomatinis pavyzdys apie mokyklą, kurios sako: neduok

Dieva, išviešinti problemą, mūsų mokyklos prestižas nukentės. Kol bus toks požiūris, neapsaugosime silpniausios grandies nuo bandy-mų ją paveikti. Reikia keisti teis-minį reglamentavimą ir mūsų po-žiūrį, ypač dėl privačių renginių, ir pasakyti, kas mums svarbiau - pel-nas ar visuomenės sveikata ir sau-druomenių nuomonę, į policijos

Manau, valstybėje pačiu aukščiausiu lygiu yra legalizuoti narkotikai

Juozas DAPŠAUSKAS
„Tikiu.lt“ redaktorius, sveiko gyvenimo būdo propaguotojas

G.JAKAVONIS: Tai ką darome - legalizuojame, iš to imame mokesčius, gauname pelną ar bandome drausti, griežtiname įstatymus?

D.MIKUTIENĖ: Be abejo-nės, reikia griežtinti įstatymus. Nuo sausio 1-osios įsigalioja Svei-katos sistemos įstatymas, kurį mes priėmėme skubos tvarka dėl valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo įkūrimo, kur vals-tybė numatys procentą šviečiamajai veiklai ir bus pakankamai paja-mai ir įvairioms socialinėms akci-joms, ir t.t.

Kitas dalykas, be visuomenės sąmoningumo skatinimo, yra Nar-kotikų kontrolės departamento darbas su savivaldybėmis, moky-kloimis. Reikia atlikti testavimą, šviesti visuomenę ir jaunimą. Dar

Vartojimo mastas yra per daug didelis, kad galėtume tylėti

Gediminas JAKAVONIS
Žalgirietis

vienas dalykas - teisinės bazės peržiūrėjimas. Tegu Vyriausybė pateikia Seimui pataisas dėl viešų renginių reglamentavimo privačiose teritorijose, dėl administra-cinės atsakomybės, baudžiamosios atsakomybės griežtinimo ir mes tikrai galime jas skubos tvar-ka priimti.

Ir paskutinis dalykas būtų dėl asmenų reabilitacijos ir integraci-jos į visuomenę. Šiuo klausimu pri-imta labai daug Seimo rezoliucijų. Apie tai kalba ir europiniai doku-mentai. Tiems žmonėms tikrai rei-kia suteikti šansą, net jeigu jie tuo nepasinaudo. Tikrai yra svertų, galimybių parodyti kitą gyvenimą.

E.LATAUSKIENĖ: Matome, kad savivaldybės žingsnis po žings-nio linksta labiau vertinti visuome-nės sveikatą ir saugumą. Džiugu, kad labai ryžtingai to ėmėsi Joniš-kis, Šiaulių rajonas, Pakruojo savi-valdybė. Žagarės vyšnių festivalyje viename iš pirmųjų buvo įvesta apribojimų. Biržų rajono savivaldy-tog metu neturi ką veikti, neturi net sporto aikštelės, nes viskas iš-laužyta, neturi kur nueiti. Tai jis geriausiu atveju pasimėgaujau alko-holiu, kuris visiškai lengvai priei-namas bet kokio amžiaus žmo-nės. Arba sugalvoja dar didesnės „durnasties“, kaip liaudyje sakoma, panaudoti.

Chrestomatinis pavyzdys apie mokyklą, kurios sako: neduok

dėstyta, kaip apsaugant nepilna-mečius uždrausti ar apriboti pre-kybą alkoholiu viešojoje erdvėje. Savivaldybės tarybų sprendimais puola apriboti, drausti prekybą al-koholiu kultūrinį, etnokultūrinį renginių metu, valstybinių šven-čių metu, labai aiškiai apriboti lai-ką. Savivaldybės įsiklauso į ben-druomenių nuomonę, į policijos

pranešimus, kiek prieš metus bū-ta įvairių teisės pažeidimų, ir to-kiu būdu siunčia signalą ir verslo sektoriui, kad vis dėlto prasideda draudimai ir ribojimai. Mums, tiek parlamentinei kontrolei, tiek ki-toms institucijoms, belieka pasi-domėti, kaip švenčių metu apriba-ti prekybą.

O dėl narkotikų kontrolės, ma-no galva, yra daug svertų, svar-biausia laiku atlikti metodiškus vertinimus. Jeigu yra vieša infor-macija, reikia įvertinti, kiek jinai sutampa, kiek ją reikia tikrinti. Kri-minalinės žvalgybos procesas gali trukti 2-3 metus. Tai leiskime po-licininkams dirbti, įvertinti infor-maciją. Pilietiškumą reikia ugdyti, baimes vartyti iš bendruomenių. Nes kiekviena baimė gindo dar di-desnes problemas.

J.DAPŠAUSKAS: Aš būčiau linkęs žiūrėti į gerus pavyzdžius ir matyti teigiamas perspektyvas. Jau ir blaivių festivalių atsiranda vis daugiau. Kad ir Naisių vasaros festivalis. Šią vasarą vyko jau šeštą kartą, jame dalyvavo 45 tūkstančiai. Pirmiausia tai buvo parodymas, kad ir masinis renginys gali vykti blai-vus, be jokių narkotikų - legalių ar nelegalių. Policija taip pat dalyvavo, bet ten jai nebuvo ką veikti. Jie tie-siog mėgavosi pačiu renginiu. Rei-kėtų, kad policijos funkcija visada būtų tokia - tiesiog prižiūrėti, jeigu reikia - eismą pareguliuoti ar dar ką nors. Manau, šitos blaivių festi-valių ir savivaldybės renginių ten-dencijos metai po metų vis plis ir mes šitą baisyą problemą išspręsi-mė bendromis jėgomis.

S.SKVERNELIS: Galime ir pasidžiaugti, nes ne tik kalbame, bet ir mūsų institucijos pakankamai daug daro. Galiau tik pasidžiaugti, kad šios problemos atžvilgiu Lietu-va dar labai toli nuo Vakarų Euro-pos valstybių ir miestų. Kadangi ne tik šnekame, bet ir priimame sprendimus, manau, Lietuva nieka-dą šiuo aspektu nepasivys Vakarų Europos valstybių, kas susiję su narkotikų vartojimu, pasiūla, plati-nimu, išplitimu. Dėl to problemos matymas ir sprendimų priėmimas yra mūsų stiprybė. Manau, valsty-bė yra teisingame kelyje. O kad ga-lima geriau padaryti, tai visą laiką mes norime, kad apskritai nebūtų to reikšinio. Bet turime susitaikyti su tuo, kad yra kita pusė, kuri nori, kad tai būtų. Kuri pusė bus stipresnė? Manau, mes būsimе stipresni ir gerai kontroliuosime situaciją.

Parengė Audrė KUBILIŲTĖ

Visa filmuota medžiaga tinklalapyje w.suzalgiuru.lt

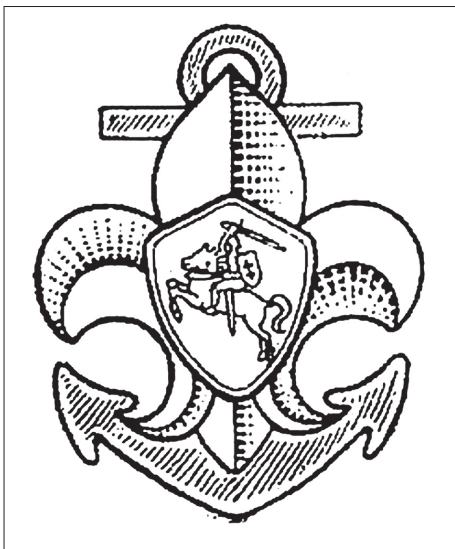

NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2015

2015 metų NACIONALINĖS VERTYBĖS pristatomos penktadieniais „Žalgirio“ nacionalinio pasipriešinimo judėjimo priede su „Respublika“. Rašykite ir Jūs! NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2015, A.Smetonos g. 2, Vilnius LT-01115, arba el.paštu redaktorius@respublika.net. Tel. (8-5) 212-35-25

„Šarūno“ jūros skautų draugovė

Lietuvoje ypač tarp moksleivių aktyviai plito skautų judėjimas. Skautai ir visame pasaulyje tapo vienomis populiariausių moksleivių organizacijų. Labai greitai atsirado ir jūros skautai. Ypač jūros skautų judėjimui turėjo reikšmės Klaipėdos krašto prijungimas prie Lietuvos 1923 metais. Tapdama jūrine valstybe Lietuva sustiprino savo, kaip valstybės, pozicijas. Dalyvaujanti jūros skautų judėjime moksleiviai faktiškai ruošėsi tapti būsima jūreiviais. Tai buvo Lietuvos valstybės tapimas rimta jūrine valstybe. Jūros skautai ugdė būsimus jūreivius.

► Jūros skautų ženklas

► Jūros skautai

1924 metais rugsėjo 15 dieną Panevėžyje prie „Kęstučio“ skautų draugovės įsisteigė vandens skautų skiltis. Jai vadovavo Bronius Mikelevičius. Panevėžio vandens skautai buvo labai veiklūs, mokėsi plaukioti valtimis Nevėžio upėje. Jau antrą vasarą po įsteigimo jie plaukė valtimi Nevėžiu į Kauną. Tuo metu kelionės upe buvo retas reiškinys. Žygis vyko dviem valtimis. Vadovavo žygiui paskautininkis B.Mikelevičius.

1925 metų vasario 6 dieną vandens skiltis tapo „Šarūno“ vardo vandens skautų draugove. Jai iki 1929 metų vadovavo B.Mikelevičius. Jos paskelbimas įformintas vyriausio skautininko Vsevolodo Šenbergo įsakymu 1925 metų kovo 3 dieną. Vėliau vandens draugovė buvo pavadinta jūros draugove. Kaip jūros skautas kartu su B.Mikelevičiumi ypač reikšėsi Henrikas Čerkesas. Jis prie baidarės įtaisė bures ir su kitu jūros skautu Šventąja, Nerimi ir Nemunu nuplaukė iki Tauragės.

1926 metais „Šarūno“ draugovės pakartotas žygis valtimis Nevėžio upe iki Kauno ir atgal. Plaukimas prasidėjo birželio 26-ąją. Žygiui vadovavo paskautininkis B.Mikelevičius. Plaukta dviem valtimis. Buvo gan prastas oras, nes dažnai lijo. Reikėjo praplaukti net 12 malūnų,

► Žygiuoja Panevėžio jūros skautai

juos pasiekus valtį tekdamo nešti rankomis. Nevėžio upėje buvo daug kliūčių. Kaune jūros skautai praleido 4 dienas ir grįžo atgal. Jie mieste susipažino su Lietuvos istorijos paminklais.

1926 metais iš Panevėžio rajono skautų tunto išbraukta „Šarūno“ draugovė, nes ji prisidėjo prie Lietuvos jūrų skautijos. 1926 metų gruodžio 1 dieną Lietuvos jūrų skautų grupė grąžinta į Lietuvos skautų broliją. 1927 metais kovo 13 dieną Panevėžio jūros skautų organizatoriui B.Mikelevičiui suteiktas skautininko laipsnis. Tai

buvo didelis jo darbo įvertinimas.

1928 metais A.Jurgutis įkūrė antrą jūros skautų junginį Panevėžyje „Mindaugo“ laivą. Jo padėjėju buvo Henrikas Čerkesas. 1930 metais H.Čerkesas užėmė pirmą vietą Lietuvoje sprendžiant galvosūkius „Skauto aidas“ laikraštyje. Jam įteikta dovana - skautiška kuprinė, kainavusi 45 litus. 1931 metų balandžio 23 dieną H.Čerkesui suteiktas paskautininkio laipsnis.

H.Čerkesas gimė 1912 metais gegužės 4 dieną Ukmergėje, 1931 metais baigė Panevėžio gimnaziją

ir įstojo į Kauno karo mokyklą, o 1932 m. baigė 7 kariūnų aspirantų laidą ir pradėjo mokytis Kaune, Vytauto Didžiojo universitete, kur studijavo technikos mokslus. Gyvendamas Kaune taip pat buvo skautų draugovės draugininku. 1935 metų sausį atvyko į Alytų dirbti miesto gimnazijoje kūno kultūros ir gimnastikos mokytoju. Tapo Alytaus tunto tuntininku. 1935 metų sausį susirgo, mirė sausio 18 dieną.

Nors H.Čerkesas paskutiniu metu nebebuvo „Šarūno“ jūros skautų draugovės narys, jis visada

buvo vertinamas kaip vienas žymiausių „Šarūno“ jūros skautų draugovės skautų, iškilmingai palaidotas Panevėžio miesto kapinėse.

1932 metais Panevėžio jūros skautai jau turėjo styginį orkestrą. Jame grojo 15 jūros skautų. 1935 metais „Šarūno“ draugovėje buvo 30 skautų, kuriems vadovavo vyr. skautininkas K.Grigaitis. 1936 metais 6 jūros skautai iš „Šarūno“ draugovės nuplaukė per 9 dienas 400 kilometrų ir pasiekė Klaipėdą. Vėliau iš vyresnių skautų išaugo skautai vyčiai. Jūros skautai tapo būsimųjų jūreivių mokykla.

1938 metais Panevėžyje įkurtas Jūrų skautų Vyčio laivas. Jame buvo 10 skautų. 1938 metų lapkričio 13 dieną Subačiuje įsteigtas L.K.Margio jūros skautų laivas. Jį globojo pradinės mokyklos mokytojas J.Karazija. Laivo vadas buvo skautininkas J.Juozapaitis. 1939 metų gegužės 6 dieną Vytauto ir Vyčio laivų igulos surengė gražų vakarą, per kurį buvo surinktos aukos. Panevėžio jūros skautai gražiai sutvarkė prie Nevėžio upės savo prieplauką. Ji buvo seniau įrengta, bet pavasario potvynis ją apgadino.

Elena MARKUCKYTĖ,
Donatas PILKAUSKAS

RĖMĖJAI:

LIETUVOS POLICIJA

DRAUGAI:

Panevėžio miesto savivaldybė

Plungės miesto savivaldybė

PAŽAISLIO LIEPŲ ALĖJOS VAKARAI

Svetingumo komplekso „Monte Pacis“
Karietų aikštėje
PAŽAISLIO VIENUOLYNĖ
(T. Masiulio g. 31, Kaunas)

Rugsėjo 6 d. 16 val.
Olegas Ditkovskis ir Neda
Muzikiniai monologai

BILJETUS PLATINA:

ORGANIZATORIAI:

GENERALINIS RĖMĖJAS

